

קול עשר במדבר

העלון מוקדש לרפ"ש: בני בנימין בן מרים, אביבה בת מרים. בתוך שאר חולי עמו ישראל.

גליון 147

פרשת ויצא

הרב יהודה צדק שליט"א - ראש כולל קבר שמואל הנביא

לוח ירושלים

הדלקת הנר..... 15: 59

מוצש"ק..... 17: 14

רבינו תם..... 17: 52

זמני היום ככולל בציון שמואל הנביא

04:00-לימוד עד תפילת שחרית בנין החמה
קריאה לציבור לחזק את המניין בנין.

18:00-09:30 לימוד ככולל

13:45 ארוחת צהרים

13:00-מנחה גדולה

לקבלת העלון במייל הרשמו
akolshmuel@gmail.com

לתרומות, עמותת קול
שמואל, בנק לאומי. מ"ח:
66380035. סניף 905, רמת
אשכול.

קוד מוסד 49394 וכן
אפשרות העברה בביט:
0527335192

להעברת שמות לתפילה בחינם
דרך כתובת האתר, "כולל קבר
שמואל הנביא"

סיפורי ישועות מציון שמואל הנביא

אם וביתה הסתובבו ברחובות ירושלים
במקומות שהמון עוברים ושבים
מסתובבים שם בסמוך לכותל המערבי.
כשחוזרים לביתם מגלה הבת שהצרות
מפתחות שלה אבד.

הבת התייאשה ואמרה שלטבח אבידה את
הצרות ואין סיכוי שתמצא אותו במקום
שאיבדה ברחובות ירושלים העמוסים.

למחרת אמרה האחות שתחזור ותאמר את
הנוסח אמר רבי בנימין כל ישראל בחזקת
סומא וכו' ותאמר: שאם תמצא בעזרת ה'
את הצרות תתרום לכולל שבציון שמואל
הנביא. עשתה זאת האמא ומיד בהגיעה
למקום מצאה את צרות המפתחות סיפרה
בהתרגשות.

מ"מ "וראשו מגיע השמימה" ממשלתו מגיעה לעולמות
עליונים, "והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים" לפעמים יש
להם עליה ולפעמים ירדה ח"ו, "בו" הכל תלוי, רק באדם
ע"י מעשיו ודיבוריו.

בספר שומר אמונים (לר' אהרן ראטה זה"ה מאמר האמונה
פי"ט) מביא כמה מעשיות המלמדות אותנו כמה אדם
הפשוט, במעשיו הפשוטים יכול לפעול בעולמות
העליונים. מסופר על איש כפרי אחד שהיה מתפלל תמיד
בימים נוראים בבית מדרשו של הבעש"ט, היה לו ילד אחד
אטום לב מאד, ולא ידע אפילו א"ב, ולא היה אביו לוקחו עמו
בימים נוראים העירה יען כי אינו יודע מאומה, וכאשר נעשה
בר מצוה לקחו עמו ליוה"כ שיהיה עמו לשמרו שלא יאכל
ביום הקדוש לחסרון ידיעתו והבנתו, הילד היה לו חליל שהיה
מחלל איתו בעת יושבו בשדה לרעות את הצאן והעגלים, לקח
את החליל עמו בכיס בגדו בלא ידיעת אביו.

באותו יום כיפור ראה הבעש"ט גזירה גדולה בשמים על
עם ישראל, והרעיש עולמות בתפלתו ובזעקותיו לה'.
והנער היה יושב ורואה גודל התלהבות הצדיק ותלמידיו,
והבעיר אש יקוד גדול בלבבו שיעשה ג"כ איזה דבר לה', אבל
לא ידע לומר מאומה. בעת תפילת מוסף אמר לאביו אבי יש
עמי את החליל שלי ואני רוצה מאד ליתן קול על החליל, נבהל
אביו מאד וגער בו השמר לך ושומר נפשך מאד לבל תעשה
הדבר הזה, והוכרח להתאפק.

בעת תפילת מנחה שוב אמר לאביו הרשני ליתן קול בחליל,
הזהיר אותו אביו באזהרה רבה לבל ירהיב בנפשו חלילה
לעשות כזאת, ולא היה יכול אביו לקחתו מיד הנער יען כי
הוא מוקצה. כאשר ראה אביו תשוקתו הגדולה לחלל, פחד
שמא לבסוף יחלל בלא רשותו, על כן בעת תפילת נעילה,
החזיק ידו על הכיס לשמור שלא יקחנו וכך התפלל תפילת
נעילה.

באמצע התפילה שמש הנער בחוזק רב את החליל מתוך
הכיס ונתן קול עצום בחליל, ותמהו כל השומעים. אביו
נבהל מאד על שבלבל בקטנות דעתו עבודת אלו הצדיקים,
וגער בו מאד. אולם תיכף אחר מעשה התביעה הלז, נתראה
פני רבינו הבעש"ט זי"ע בצהלה ושמחה, וקיצר בתפילתו,
ולא הבינו כלל הענין. במוצאי יום הכפורים גילה לתלמידיו
כי בתקיעת השופרת של זה הנער הכפרי בגודל התלהבות
ואמיתת לבבו, נתהוה מזה שמחה גדולה בשמים ונתעלו כל
התפלות והקל מעלי דבאותה שעה נמתקו כל הדינים
ונתבטלו הגזירות הרעות, דרחמנא ליבא בעי.

בחלומי של יעקב אבינו כתוב "ויחלם והנה סלם מצב ארצה
וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו"
(כח, יב).

בספר "שער בת רבים" מקשה, הלא תורתנו הקדושה נצחית
היא לדורי דורות, וכל פסוק ופרשה שייך בכל אדם ובכל
זמן, א"כ צריך ביאור מה תועלת יש לנו מסיפור החלום
של יעקב? עוד צריך להבין מה כוונת התורה שמלאכי אלוקים
עולים ויורדים בו, וכי למלאכים יש צורך לעלות ולירד
בסולם, הלא בפסיעה אחת יכולים לעלות לשמים בכנפיהם?

אלא ביאר בשם ספר "נפש החיים" דהנה כתוב "ויברא אלקים
את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אותו" (א, כז) ביאורו,
שהבורא ית' הוא אדון כל העולמות ומנהיגם בכל עת ורגע
בהשגחתו ורצונו, והשליט את האדם על כל העולמות ומסרם
בידו, ונתן בידו התקיפות והיכולת שיהיה הוא המנהיגם עפ"י
מעשיו ודבוריו ומחשבותיו והנהגותיו בכל עניניו בכל עת ורגע
הן לטוב הן לרע ח"ו, וכפי מעשיו כאן פועל בעולמות
העליונים כמו כח המגנטי. ע"י מעשיו הטובים נותן כח
וקיום בעולמות עליונים ומוסיף בהם קדושה ואור כמו
שכתוב "ואשים דברי פיך לנטוע שמים וליסוד ארץ"
וגו'. ואמרו חז"ל אל תקרי בניך אלא בוניך. ולהיפך ח"ו ע"י
מעשיו הרעים מחריב כמה עולמות עליונים לאין שיעור כמו
שכתוב "מהרסיך ומחריביך ממש יצאו"

ואם תאמר, אדם פשוט מה כבר יש בכוחו לפעול ע"י
מעשיו, פעולות בעולמות העליונים? ביארו זאת עפ"י משל,
מלך אחד ציוה לסופר לצייר על לוח את כל כדור הארץ, וכך
עשה הסופר, והיה מציין סימנים למדינות, ערים, ימים, נהרות,
ומדבריות ע"י נקודות קטנות וקוים שחורים אדומים וירוקים,
וכשסיים עבודתו הביאה למלך, וירא המלך והנה חסרה נקודה
אחת קטנה, ויצו להענישו בעונש גדול, ויתחנן אליו לאמר
אדוני המלך האם מפני חסרון נקודה קטנה יהיה גדול עוונתי
משוא? ויען המלך הן בעיניך קטנה היא הנקודה, אבל נקודה
קטנה זו מורה על מדינה גדולה מאוד.

כן הוא עם ישראל, אפילו האדם הקטן והפשוט ביותר
מעשיו הקטנים פועלים למעלה הן לטוב הן למושב, כאמר
הכתוב "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו" עם ישראל
נשמותיהם קשורות למעלה כמו החבל, כשמנענעים חבל
שקצהו אחד במקום אחד וקצהו השני קשור במקום אחר, הלא
יתנענע כל החבל עד קצהו השני. והנה ידוע כי המלאכים מצד
עצמם נקראים עומדים, אך לפי מעשי בני אדם יכולים
להעלות או להורידן, וזהו שאמר "ויחלום והנה סולם מוצב
ארצה" הראו לו מן השמים שבכה האדם לילך ממעלה
למעלה וממדרגה למדרגה, כפי שעולים בסולם מדרגה
לדרגה, ואף שהאדם "מוצב ארצה"

שבת שלום ומבורך...

חידושים על הפרשה

"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה". פרש"י ויצא חרנה יצא ללכת לחרן. ע"כ. כלומר שהוא תכנן ללכת לחרן, ולבסוף כידוע חזר בו, והלך ללמוד אצל 'שם' ו'עבר' למשך ארבע עשרה שנה.

ונשאלת השאלה מעיקרא מאי קא סבר ולבסוף מאי קא סבר ? וי"ל הדנה בקידושין (כט.) יש ב' דעות בסדר של תלמוד תורה. האחת, ילמד תורה ואח"כ ישא אשה, והשנייה: ישא אשה ואח"כ ילמד תורה. ואמרין בגמ' דלא פליגי הא לן והא להו. והביאור הוא כך (ע"פ ר"ת שם) לבני ארץ ישראל שעשירים הם, ישא אשה ואח"כ ילמד תורה, כי יכול ללמוד בנחת. משא"כ לבני בבל שעניים הם ואין יכולים ללמוד אחרי החתונה, כי יש להם עול פרנסת משפחתם, דינם הוא שילמדו תורה ואח"כ ישא אשה. **ועתה הכל ברור. כי הרי כשיעקב יצא הוא היה עשיר, ולכן קודם הלך לישא אישה כמנהג ארץ ישראל ובאמצע הדרך הוא נקלע לעימות עם אליפו והוצרך לתת לו את כל רכושו, וא"כ הוא נהיה עני, אז הוא חזר בו, כי עני קודם לומד תורה ורק אח"כ נושא אישה. ולכן קודם למד תורה, ורק אח"כ הלך ללבן לישא אישה.** (מהר"ם הכהן הביאו בבחל קדומים אות ב).

"ויפגע במקום" (כח, יא) בברכות (כו:) אמרו שיעקב תיקן תפלת ערבית. כמו"כ פליגי שם אם תפילת ערבית רשות או חובה, ומסופר שם מעשה "בתלמיד" אחד ששאל את ר' יהושע תפילת ערבית רשות או חובה, אמרו לו "רשות" ואחר כך אמר ר' יהושע בבית המדרש שתפילת ערבית "חובה", ומסיים שם בגמ' "ואותו תלמיד רשב"י הוי", לכאורה מאי נפקא מינא מי היה אותו תלמיד.

מבאר הגאון רבי משה אב"ד דווילנא (הובא בפרחי ניסן), שלמעשה נראה תמוה שר' יהושע פסק לו רשות, ובבית המדרש פסק חובה. אלא ר' יהושע חשב שאותו תלמיד שואל אותו על עצמו, ואותו תלמיד היה רשב"י שתורתו אומנתו, ופטור מן התפלה, כמבואר בשבת (יא). ולכן פסק לו "רשות". אמנם כשנשאל בבית המדרש, וזהו פסק לכולם, בזה פסק "חובה" ולכן מסיימת הגמ' שאותו תלמיד היה רשב"י ליישב שלא יהיו דברי רבי יהושע סותרין זה את זה.

"ויקח מאבני המקום" איתא במדרש, לקח יעקב אבניו י"ב אבנים ואמר, אם מתאחות זו לזו יודע אני שאני מעמיד י"ב בנים שבטי יה עכ"ל. יש לדקדק דאדרבא היה לו ליקח אבן אחת ואומר אם מתבקעת לי"ב בקעים יודע שיעמיד י"ב שבטים. ויובן על מה שכתוב במדרש זה ספר תולדות אדם, מלמד שהיה ראוי אדם שיעמיד י"ב שבטים כמנין ז"ה. אמר הקב"ה אדה"ר נתתי לו שני בנים והרגו זה את זה כ"ש אם אתן לו י"ב ע"כ. ולפי זה לקח יעקב י"ב אבנים ואמר, אם מתאחות רצונו לומר, שיהיה אחד קשור בחבירו, יודע שאני מעמיד י"ב שבטים. שאם ח"ו יש פירוד ביניהם ויהרגו זה את זה לא יתאחו. ומיד עשאן הקב"ה אבן אחת ויקח את האבן אשר שם מראשותיו. (ארבעה טורי אבן).

"ויקח יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי" כותב הגאון חיד"א (בנחל קדומים) על הפסוק "אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי" יעקב כל ימי שהותו בבית שם ועבר לא ישן אלא עסק בתורה יומם ולילה משום שראה בשינה ביטול תורה. והנה עכשיו ראה שעל ידי שינה גם אפשר להגיע למדרגות גבוהות. וזה שאמר "ואנכי לא ידעתי" – שגם השינה חשובה כלימוד התורה.

"ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי" (כח, טז) פירש רש"י: ואנכי לא ידעתי - דאם ידעתי לא ישנתי. בספר "חנוכת התורה" מבאר מהי כונת יעקב במה שאמר "ואנכי לא ידעתי", הדנה אמרו בגמרא (ברכות נה:) כל החלומות הולכים אחר הרהורי לבו של אדם, כלומר מה שמהרהר אדם ביום חולם בלילה, וראיה לכך שהרי לא מצינו אדם חולם בלילה שפיל נכנס בחזר של מחט, לפי שלא הרהר בזה מעולם, כיון שדבר זה אינו מצוי. זה מה שאמר יעקב "אכן יש ה' במקום הזה" - ודאי הוא שה' נמצא במקום הזה שהרי ראיתיהו בחלום הלילה, ושמה תאמר שזהו חלום מהרהורי הלב שביום, לכן מסיים "ואנכי לא ידעתי" - לא הרהרתי בזה במשך היום כי לא ידעתי מזה מעולם.

"וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם" (כט, א) לכאורה תיבות "וישא יעקב רגליו" מיותרות, די לו לומר "וילך יעקב ארצה בני קדם"? במדרש תלפיות (ענף יעקב עמ' רמ"ב) מביא חידוש בשם מהר"ם ז"ל שיעקב אבינו נשא שתי רגליו כאחד, מה שאי אפשר לבשר דם לעשות כן, דכל אדם צריך ללכת רגל אחרי רגל, ויעקב ב' רגליו כאחת [כמו מלאך] כיון שהיה עכשיו מרכבה לשכינה, דוגמת הארון נושא את נושאו, וזה אמר "וישא יעקב רגליו" - יחדיו.

בפרשה: "ויאמר לבן לא יעשה כן במקומו לתת הצעירה לפני הבכירה" והנה בשאלה: האם אסור לחתן בת קטנה קודם הגדולה, וכן בבנים האם הדין שאסור להשיא הקטן קודם הגדול. תשובה: החיוב להמתין לאח או האחות הגדולה דוקא בשעומדין לעשות נישואין שכבר נשתדכו שניהם והנידון איזה נישואין יעשו תחילה. אבל, אין לאח הצעיר להמתין מלהתחתן, אם אין לאח הגדול אשה לישאנה.

הנה הרשב"ם ב"ב (קכ. ד"ה להלן) כתב, שבנות צלפחד נישאו לפי סדר גילן, כדברי לבן הארמי יא' יעשה כן במקומו לתת הצעירה לפני הבכירה. ומדברי הרשב"ם הנ"ל המציא הב"ב (יו"ד סי' רמז אות יג) עמ"ש השלחן ערוך דבמסיבה של נישואין או של משתה הולכים אחר הזקנה, וביאר הב"ב היינו דבאחים או אחיות אע"ג שאחד גדול מחבירו בחכמה לא יקדימו לעשות נישואין לקטן בשנים, מפני שהוא גדול בחכמה, אלא יקדימו לעשות נישואין לגדול בשנים. הביאו השי"ך (שם). ע"ש. ובשו"ת אבני חפץ לווין (סי' כה) כתב, דאע"ג דהסוגיא דבי"ב מייירי בבנות צלפחד וניתן היה לומר של על בנות לבדד להקפיד שלא להינשא לפני אחיותיהן המבוגרות מהן, אך בנים צעירים לא ימנעו מכך, מאחר שהם מחוייבים במצוות פרו ורבו, מכל מקום מאחר שההמתנה לאח המבוגר נובעת מן החובה לכבודו, כמו דדרשין בכתובות (קג.) את אביך ואת אמך לרבות אחיך הגדול, אין עליו שום חטא, דהוה כאונס מחמת תקנת חכמים, וכדוגמא שכתבו התוס' בשבת (ד. ד"ה קודם), דאם לא התירו לרדותו לא מיחייב שקילה, כיון שמניח מלרדות ע"י מה שאנו אוסרין לו, וכעין שמצאנו בפסחים (צב.) ערל הזאה ואוימל העמידו דברים במקום כרת, אלמא לא מיחייב כרת והואיל ורובן הוא דאסורי עי"ש. ומאחר שהוא בעצמו מחמת חיוב כיבוד האח הגדול אינו רשאי לישא אשה לפני האח הגדול, וסמך להך מילתא שאין להקדים נשואי הבן הצעיר לפני הבן הגדול מדברי השי"ס בסוטה (ל. ד): וחברון שבע שנים נבנתה לפני צוען מצרים מאי נבנתה אילימא נבנתה ממש, וכי אפשר שיבנה אדם בית לבנו קטן קודם שיבנה לבנו גדול, שנאמר י"בני חם כוש ומצרים ופטו וכנען, אלא שהיתה נבונה על אחת שבע מצוען עי"ש. הרי שחשב השי"ס לדבר זר ובלתי אפשר שיבנה אדם בית לבנו קטן קודם שיבנה לבנו גדול, וה"ה שזה דבר זר ואינו מגדר הנאות שיעשה אדם נשואין לבנו קטן קודם שיעשה לבנו גדול. ושכן משמע מתוס' בקידושין (נב.) ד"ה והילכתא) שכתבו בשם ר"ת, דמי שאמר בתן מקודשת לי ולא פירש איזהו, יש לנו לומר דקידש הגדולה, משום דלא יעשה כן במקומו לתת הצעירה לפני הבכירה עי"ש, ומשמע מדברים דהלימוד מקרא דלא יעשה כן במקומו הוא לימוד גמור, ולמסקנה מסיק, שאם האח הגדול או האחות הגדולה מוחלים על כבודם אין מקפידים על זה שיעשו נשואין להבן הצעיר מהם, בודאי אין שום איסור בדבר, דגם אב שמחל על כבודו כבודו מחול, וכדאיתא בשו"ע (יו"ד סי' רט סעיף יט) עי"ש. עת"ד. אולם, האגרות משה כתב בפשיטות דאף לכתחילה יכול אח צעיר לישא אשה אף שאחיו הגדול לא נזדמן לו עדיין אשה לישאנה כי הרי הוא מחויב לישא אשה ואדרבה זכה במצוה רבא דנישואין ופ"ר שחייב בן עשרים ולא יצטרך לבקש זכותים להנצל מחעונש ומה שאומר אחיו שהוא צער גדול מזה שישא הצעיר, אדרבה אסור לו להצטרע מאיסור קנאה, ובמה שכתבו ראייה מהתוס' בשם ר"ת (נב) דבאמר בתן מקודשת לי סתמה אף בלא שדין יש לנו לומר דקידש הגדולה משום דלא יעשה לתת הצעירה, פשוט דאינו משום איסור. דמפרש בגמ' שם דליכא איסור, אלא משום דכן דרך העולם שלא יקדשו הצעירה קודם הגדולה. ואיירי, כששתיהן שוות ששתיהן קטנות דמייני עלייהו, או שתיהן גדולות דשויהו לשליח דלכן הגדולה קודם.

וראיה מוכחת מהא דקידושין (סד.) דהמקדש את בתו סתם אין הבוגרות בכלל ומוקים לה בגמ' דשויתיה הבוגרת שליה ואמרה ליה קידושי שלך אפ"ה לא שביק אינש מצוה דרמיא עליה ועביד מצוה דלא רמיא עליה הרי מפורש דמקדש את בתו קטנה ממש קודם שמישיא בתו הבוגרת ואם היה איזה איסור או אך קצת עולה הי"ל לקדש את הבתו הגדולה קודם, והתם הא חיוב של האב לקדש בתו קטנה אינו יותר מלהשיא בתו גדולה, וממה שכתבו כמה מחברים שהשי"ך ביו"ד (סי' רמז ס"ק יג) לאסור, הוא טעות גמור, שהשי"ך בשם הב"ב איירי בשעומדין שני האחים לעשות נישואין שכבר נשתדכו שניהם והנידון הוא רק לענין כבוד, איזה נישואין יעשו תחלה, ומחדשין שיעשו נישואי הגדול תחלה אף שהקטן גדול בחכמה שגם זה הוא בכלל מה שא"ר אמי בישיבה הלך אחר חכמה, במסיבה הלך אחר זקנה. ובדאי באם הגדול אין לו עדיין אשה לישאנה אף שהגדול הוא גם ת"ח גדול ממנו אינו צריך לחכות עד שישגה הגדול אשה, דאף איש פשוט אין לו לבטל מצותו בשביל ת"ח, וגם כבוד לא שייך אלא שיקימה כשיכולין תרויהו לעשות ולא כשאחד מהן אין יכול לעשות תנה. עכ"ד. ועוד יש לומר שאפשר שיש לומר שכל החיוב הוא רק לכבוד, אבל אצל החיוב להצטרע עבור אחיו הגדול, ואם אינו נושא אשה הרי הוא משעמך, וכמשי"ל. והא גם בשביל אביו אינו חייב להצטרע, עיין למורי"ם במפה (יו"ד סו"ס רמ) בשם מהרי"ק (שו"ע קסד אות ג), אולם האב מוחה בבן לישא אשה שחפץ בה, והא אינו צריך לשמוע אל האב. ושם מהרי"ק בטעם הראשון, דאפילו לענין משום פסקו דמשל אב. וכן פסק מרן (סי' רמ סעיף ה), וכל שכן הכא לענין נישואין שהוא דבר השי"ך בצערא דגופא. ע"ש. ונראה פשוט שאינו צריך להמתין לאחיו הגדול עד שישא אשה.

הרב אליהו רן
צדק
סופר סת"ם ירא
שמייס
תורה, תפילין
[מומחה לתפילין
קטנות], מזוזות
מגילות, ועוד.
0542150287

לשאלות בענייני
טרה:
0527433394

0549031093

"יש הקונה את עולמו
בשעה אחת" הצטרפו
למפיצי העלון ויהיו
שותפים לזיכוי הרבים
למסירת שמות, תרומות
והקדשות
0549031093:טל

מי לא רוצה לעשות כבוד לשמואל הנביא? נאמר בגמרא (ב"ק טז): "כבוד גדול עשו לו במותו יותר מבחיין, שהושיבו ישיבה על קברו". בואו גם אתם ותהיו שותפים בהחזקת אברכים בציון הקדוש שמואל הנביא זיע"א ותעשו נחת לצדיק. אפשרות לתפילות 40 יום/פדיון נפש/ פיתום הקטורת במנין עם הכוונות/ תיקון הכללי במנין/ תיקון שבע כורתי ברית עם שופרות מסביב לציון/ סעדי ואיוושה-סעודות לאברכים ולמתפללים למסירת שמות להצלחה ולכל הישועות
מוקד הישועות: 0534100025